

Minister Klimatu i Środowiska

DFE-WPE.0500.1.2026.PM
4254220.17334587.14069688
Warszawa, 17-03-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Grzegorza Matusiaka (znak: K10INT15523)

Temat: kierunki wydatkowania środków unijnych w programie FENIKS oraz wpływu narracji o "bezpieczeństwie klimatycznym" na realne bezpieczeństwo energetyczne i przyszłość polskiego sektora węglowego

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z interpelacją nr K10INT15523 Posła Grzegorza Matusiaka przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. **Proszę o przedstawienie pełnego wykazu ok. 100 inwestycji FENIKS realizowanych w województwie zachodniopomorskim, o których mowa w komunikacie z 20 lutego 2026 r., wraz z informacją o: beneficjencie, wartości projektu, kwocie dofinansowania, źródle (FS/EFRR), statusie realizacji oraz wskaźnikach produktu i rezultatu.**

W ramach programu FENIKS 2021-2027 (w obszarach środowiska i energetyki) było realizowanych 97 projektów, mających miejsce lokalizacji na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Listę projektów stanowi załącznik nr 1.

2. **Jakie konkretne wskaźniki Ministerstwo przyjmuje do oceny, że działania finansowane w regionie „napędzają bezpieczeństwo klimatyczne” (np. redukcja strat wody, wzrost retencji, ograniczenie ryzyk powodzi/suszy, skrócenie czasu reakcji służb, zmniejszenie zużycia energii w budynkach)? Proszę o wskazanie metodyki pomiaru i źródeł danych.**

W dokumentach programowych FENIKS 2021-2027 ujęto szereg wskaźników, które służą monitorowaniu postępów realizacji programu. Dane pochodzą ze wspieranych przedsięwzięć. Beneficjenci w umowach o dofinansowanie zobowiązują się do osiągnięcia określonych wartości mierników, a następnie są z nich rozliczani.

Zestawienie wskaźników stanowi załącznik nr 2.

3. **Jakie są założenia finansowe na 2026 r. w odniesieniu do programów wymienionych w komunikacie (Czyste Powietrze, EkoPożyczki, edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, wsparcie straży pożarnych): budżety, grupy docelowe, kryteria preferencji, limity i oczekiwane efekty?**

Szczegółowe informacje w zakresie wymienionych programów dla woj. zachodniopomorskiego znajdują się w załączniku nr 3.

4. Proszę o przedstawienie harmonogramu i podstawy prawnej zapowiadanych zmian: „przyspieszenia procedur wodnoprawnych” oraz „zwiększenia budżetu i poszerzenia listy beneficjentów”. Czy MKiŚ przygotowało już projekt ustawy/rozporządzenia/wytycznych? Jaki jest tryb konsultacji i planowany termin wejścia w życie?

MKiŚ jest w trakcie przygotowania projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przywracaniem retencji oraz zapobieganiem skutkom suszy. W ramach tego projektu przewidziano m.in. następujące kierunki działań:

- ułatwienie w realizacji tzw. zielonej retencji, czyli elementów zrównoważonych systemów zagospodarowania wód opadowych;
- usprawnienie realizacji działań renaturyzacyjnych;
- wspieranie retencji krajobrazowej oraz ograniczanie procesów osuszania gleb.

Planuje się, że procedury wodnoprawne dla wymienionych kierunków działań zostaną przyspieszone poprzez rezygnację z wymogu uzyskania pozwoleń wodnoprawnych, na przykład zastępując je zgłoszeniem wodnoprawnym. W takich przypadkach czas potrzebny na uzyskanie niezbędnych zgód wodnoprawnych zostanie skrócony do 30 dni. Wniosek o wpis tego projektu do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów został złożony.

Ponadto MKiŚ zaktualizowało program FEnIKS w zakresie renaturyzacji przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych, mając na celu rozszerzenie katalogu beneficjentów, w szczególności o jednostki samorządu terytorialnego. Nabory wniosków rozpoczną się w II kw. 2026 r.

5. Czy MKiŚ przeprowadziło analizę wpływu planowanych i realizowanych interwencji FEnIKS na bezpieczeństwo energetyczne (stabilność systemu, koszty energii dla gospodarstw domowych i przemysłu, ryzyko wykluczenia energetycznego), biorąc pod uwagę dominujący udział węgla w produkcji energii w 2024–2025 r.? Jeżeli tak – proszę o udostępnienie głównych wniosków i rekomendacji.

Poniżej przedstawiam zestawienie raportów oraz kluczowe wnioski i rekomendacje:

- **Badanie wpływu projektów energetycznych realizowanych w ramach działania 10.1 POIiŚ 2007-2013 na stan infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego w Polsce z 2017 r.** Z przeprowadzonych analiz wynika, że interwencja POIiŚ 2007-2013 w obszarze bezpieczeństwa energetycznego była dobrze zaprojektowana. Wg autorów raportu trafnie zdiagnozowano problemy i wyzwania, a rodzaje projektów przewidzianych do realizacji były do nich adekwatne i zgodne z kierunkami krajowej i unijnej polityki energetycznej. W sektorze elektroenergetycznym kluczowymi problemami, których rozwiązanie wymagało interwencji publicznej i mogło być realizowane przy wsparciu ze środków UE, był zły stan krajowej infrastruktury przesyłowej oraz niewystarczający potencjał połączeń transgranicznych. W sektorze gazowym były to: uzależnienie od jednego źródła dostaw gazu, niewystarczająca pojemność magazynowa gazu oraz zły stan techniczny i niska funkcjonalność systemów przesyłowego i dystrybucyjnego.
- **Wstępna ocena wpływu I i VII osi POIiŚ 2014-2020 w kontekście uzasadnienia wsparcia projektów w zakresie przesyłu, dystrybucji i wykorzystania gazu w perspektywie unijnej po 2020 roku z 2019 r..**

Wyniki analiz wskazują na wysoki potencjał wkładu kogeneracji gazowej w realizację celów UE i krajowych związanych z ochroną klimatu i poprawą jakości powietrza w efekcie zastępowania małych, lokalnych kotłowni (zarówno dostarczających ciepło sieciowe, jak i przemysłowych), zasilanych niskiej jakości paliwami stałymi (głównie: węgiel, koks, miął węglowy). Efekty rzeczowe interwencji (...) będą miały istotny wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa i dywersyfikacji dostaw, w tym na przyrost wartości takich wskaźników, jak: wskaźnik zdolności importowych dla pokrycia zapotrzebowania na gaz ziemny, standard w zakresie bezpieczeństwa infrastruktury N-1, stopień zastąpienia dotychczasowych kierunków dostaw gazu ziemnego, stopień dywersyfikacji kierunków dostaw gazu ziemnego. (...) Wyniki przeprowadzonych analiz stanowią istotne argumenty przemawiające za zasadnością kontynuacji wsparcia dla jednostek kogeneracji gazowej oraz dla sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego w perspektywie finansowej 2021-2027.

- **Wpływ działań podejmowanych w ramach I osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 na poprawę efektywności energetycznej oraz na wytwarzanie i dystrybucję energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii z 2022 r.** Dofinansowane inwestycje znacząco poprawiają rentowność i bezpieczeństwo energetyczne przedsiębiorstw, zwłaszcza w sektorze ciepłownictwa systemowego. W perspektywie 2021–2027 kluczowe jest wspieranie jednostek produkujących ciepło z OZE oraz dalsze dostosowywanie sieci elektroenergetycznych do przyłączenia i dystrybucji energii odnawialnej. Istotne będzie również zwiększenie nacisku na rozwój technologii magazynowania energii oraz rozwiązań umożliwiających efektywne zarządzanie energią elektryczną i ciepłą z OZE. Zrealizowane projekty umożliwiły bardziej efektywne zarządzanie sieciami średniego i niskiego napięcia oraz bieżące dostosowywanie ich pracy do zmiennych warunków wynikających z funkcjonowania rozproszonych źródeł OZE. Z uwagi na cele klimatyczne konieczne jest dalsze wspieranie modernizacji i rozbudowy sieci ciepłowniczych, w tym rozwiązań inteligentnego zarządzania, magazynowania ciepła, technologii power-to-heat oraz sieci niskotemperaturowych. Warto promować zwłaszcza rozwiązania umożliwiające magazynowanie energii, sterowanie produkcją z OZE oraz technologie hybrydowe. W kolejnej perspektywie finansowej rekomenduje się dalsze wspieranie wysokosprawnej kogeneracji, zwłaszcza instalacji biogazowych. Interwencje przyniosły znaczące efekty jakościowe, stymulując ambitne działania w obszarze transformacji energetycznej.
- **Wpływ działań podejmowanych w ramach VII osi priorytetowej POIiŚ 2014-2020 na dywersyfikację dostaw gazu i wzrost sprawności krajowego systemu elektroenergetycznego z 2022 r.** POIiŚ 2014–2020 wywarł znaczący wpływ na rozwój infrastruktury przesyłowej i terminalowej gazu oraz elektroenergetycznych sieci przesyłowych. Dzięki programowi zrealizowano inwestycje odpowiadające za blisko połowę przyrostu długości gazociągów przesyłowych w latach 2015–2021, a jego oddziaływanie wzmocniły projekty CEF, m.in. Baltic Pipe, GIPL i GIPS. Wsparcie inteligentnych funkcjonalności sieci gazowej poprawiło bezpieczeństwo, umożliwiając stały monitoring, szybszą reakcję na awarie i większą elastyczność infrastruktury. Sieci przygotowano również do obsługi paliw odnawialnych i niskoemisyjnych. W elektroenergetyce program przyczynił się do usuwania „wąskich gardeł”, poprawy warunków

pracy sieci, zwiększenia stabilności systemu oraz rozwoju technologii smart grid, redukujących straty energii i skracających przerwy w dostawach. Inwestycje te są kluczowe dla integracji OZE i przygotowania KSE na zmiany struktury wytwarzania. W perspektywie 2021–2027 konieczne jest kontynuowanie wsparcia dla rozbudowy systemów przesyłu i dystrybucji gazu oraz energii, aby zwiększyć dywersyfikację dostaw, bezpieczeństwo energetyczne i zdolność przyłączania OZE. Z uwagi na rosnącą skalę potrzeb inwestycyjnych niezbędne jest utrzymanie dotacyjnej formy finansowania, ograniczającej wzrost taryf i obciążającej odbiorców. Program przyczynił się do trwałej poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju i efektywnego wykorzystania środków publicznych.

Dodatkowo informuję, że w Planie ewaluacji na rok 2028 zostało zaplanowane badanie ewaluacyjne pt.: „Wpływ działań podejmowanych w obszarze energetyki w ramach Priorytetów I i II FEnIKS 2021-2027 na realizację celów szczegółowych 2.1, 2.2 i 2.3”.

Jednocześnie należy wskazać, że kwestia bezpieczeństwa energetycznego i struktury miksu paliwowego Polski leży obecnie we właściwości Ministra Energii.

- 6. W jaki sposób MKiŚ zamierza pogodzić deklaracje o „bezpieczeństwie” z faktem, że prawo UE wyłącza finansowanie większości inwestycji związanych ze spalaniem paliw kopalnych (z ograniczonymi wyjątkami)? Jakie działania (poza FEnIKS) rząd przewiduje, aby w okresie przejściowym zapewnić stabilność i przewidywalność krajowej energetyki, w tym bezpieczeństwo dostaw mocy dyspozycyjnych?**

Zgodnie z założeniami programu FEnIKS transformacja energetyczna Polski, prowadzona jest w sposób akceptowalny społecznie, przy jednoczesnym zagwarantowaniu bezpieczeństwa energetycznego, utrzymaniu konkurencyjności gospodarki oraz ograniczeniu oddziaływania na środowisko. Podejmowana w ramach Programu interwencja będzie jednym z kilku źródeł finansowania zidentyfikowanych potrzeb inwestycyjnych i będzie komplementarna wobec innych programów polityki spójności na lata 2021-2027, w szczególności programów regionalnych, a także innych instrumentów UE oraz krajowych.

Działania rządu (poza FEnIKS) w okresie przejściowym w celu zapewnienia stabilności i przewidywalności krajowej energetyki, w tym bezpieczeństwo dostaw mocy dyspozycyjnych leży obecnie we właściwości Ministra Energii.

- 7. Jak MKiŚ ocenia wpływ swojej polityki i komunikacji publicznej na sytuację społeczno-gospodarczą regionów zależnych od sektora węglowego, skoro według danych ARP zatrudnienie w sektorze na koniec 2025 r. wynosiło 71,4 tys. osób, a udział energii elektrycznej z węgla w 2025 r. pozostawał dominujący? Jakie instrumenty osłonowe lub modernizacyjne są przewidziane, aby transformacja nie oznaczała deindustrializacji i spadku bezpieczeństwa energetycznego?**

Szczegółowy zakres zagadnień wskazanych w pytaniu leży obecnie we właściwości Ministra Energii.

8. Proszę o informację, jakie działania podejmuje MKiŚ w ramach prac dotyczących Odry (w tym w ramach Międzyresortowego Zespołu ds. Odry) i jakie środki finansowe na 2026 r. są przewidziane w obszarze monitoringu, redukcji zasolenia i ochrony ekosystemów, skoro w ostatnich komunikatach rząd wskazuje te cele jako priorytety.

Międzyresortowy Zespół ds. Odry¹ koordynowany przez MKiŚ podejmuje działania bieżące – związane z zarządzaniem ryzykiem zakwitów „złotej algi”, aby nie doszło do powtórnej katastrofy ekologicznej o skali tej z 2022 roku. Zespół na bieżąco opracowuje rekomendacje w celu ochrony ekosystemu rzeki Odry i monitoruje wdrażanie tych zaleceń przez właściwe instytucje. Rekomendacje stanowią bieżący plan działania zarówno dla instytucji centralnych, jak i dla województw. Zespół podejmuje decyzje na podstawie wyników monitoringu interwencyjnego, ukierunkowanego na obecność „złotej algi”. Procedura monitoringu interwencyjnego² obejmuje 19 punktów pomiarowych, z czego w 10 z nich pomiary wykonywane są co najmniej raz w tygodniu. Głównym rezultatem monitoringu interwencyjnego jest analiza stopnia zagrożenia (stopień ostrzegawczy oraz I, II i III stopień zagrożenia), która jest udostępniona na stronie gov.pl/web/odra/analiza-stopnia-zagrozenia oraz portalu badania.gios.gov.pl. Roczny koszt realizacji monitoringu interwencyjnego wynosi ok. 2 mln zł.

Ponadto resort klimatu i środowiska realizuje systemowe działania długofalowe – by trwale wyeliminować ryzyko:

- przygotowanie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przywracaniem retencji oraz zapobieganiem skutkom suszy, o którym mowa w odpowiedzi do pytania nr 4;
- opracowanie i wdrażanie Planu inwestycyjnego sektora górniczego, mającego na celu obniżenie zasolenia wód rzeki Odry (dalej „Plan”) – w ramach prac Międzyresortowego Zespołu ds. Odry. Dokument został podzielony na dwa etapy. Etap I został zatwierdzony przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów w dniu 24 października 2025 r. i jest obecnie wdrażany. Działania przewidziane w ramach Etapu I do roku 2030 mają na celu ograniczenie zasolenia w dorzeczu Odry oraz testowanie innowacyjnych technologii w zakresie odsalania wód. Równoległe trwają prace przygotowawcze dla przygotowania Etapu II Planu. Szacowany koszt realizacji Planu na lata 2025–2030 wynosi 510 mln zł;
- nowelizacja ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Przygotowywana nowelizacja ustawy ma usystematyzować zagadnienia związane z wdrożeniem systemu monitoringu automatycznego oraz zagwarantowanie stabilnego źródła finansowania tego systemu. Wniosek o wpisanie niniejszego projektu do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów został złożony. W 2026 r. dla Odry funkcjonuje system pomostowy, który będzie obowiązywał do momentu wdrożenia rozwiązania przewidzianego w projekcie ustawy (koszt: 1,7 mln zł);
- utworzenie narzędzia finansowania lokalnych projektów renaturyzacyjnych. Ich realizacja np. da możliwość tworzenia refugium, w których ryby mogą się schronić w sytuacji zagrożenia. Pozwoli zbudować większą odporność ekosystemów na suszę hydrologiczną, która

---

¹ Na podstawie zarządzenia Nr 256 Prezesa Rady Ministrów w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Sytuacjom Kryzysowym i Zagrożeniom Środowiskowym na Rzece Odrze z dnia 5 lipca 2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 696 z późn. zm.)

² Procedura monitorowania interwencyjnego *Prymnesium parvum* „złotej algi”

laniem jest główną przyczyną znaczącego pogarszania się parametrów wód. Pula na ten cel, w ramach funduszy FEnIKS wynosi 450 mln zł. Jest to pula o charakterze krajowym, jednakże kryteria oceny projektów preferują przedsięwzięcia zlokalizowane w dorzeczu rzeki Odry. Przewiduje się również wdrożenie przez odrzańskie wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW) instrumentów dla mniejszych projektów renaturyzacyjnych oraz dla wspierania projektów finansowanych z FENX.02.04 w zakresie wkładu własnego.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM

Załączniki:

1. Tabela projektów;
2. Zestawienie wskaźników;
3. Wykaz programów.